

TARTALOMJEGYZÉK

I.

HUNGAROLÓGIA—MAGYARSÁGTUDOMÁNY— ORSZÁGISMERET

(KÓSA LÁSZLÓ)

Bevezetés	11
Mi a hungarológia?	16
A fogalom meghatározásának első kísérletei	16
Az egyetemi Magyarisztudományi Intézet és a kutatási integráció	30
A hungarológiai törekvések legújabb szakasza	36
Magyarok a világban	43
Földrajzi elhelyezkedés	44
A magyarság száma	57
Bibliográfia	73

II.

A MAGYAR NYELV

(KISS JENŐ)

A magyar nyelv eredete, nyelvrokonaink	77
A magyar nyelv rokonsága	77
A magyar nyelv finnugor (uráli) eredetének bizonyíté- kairól	80
Az „őshaza”	84
A magyar nyelv történetének korszakai	86
Az ősmagyar kor (i. e. 1000 körül—i. sz. 896)	87
Az ómagyar kor (896—1526)	98
A középmagyar kor (1526—1772)	117
Az újmagyar kor (1772—)	125
A magyar nyelv mai változatai	146
A mai magyar nyelv jellegzetes ismérvei	156
Bibliográfia	160

III.
MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE
(GERGELY ANDRÁS)

A magyar őstörténet	165
A korai feudalizmus — az Árpádok királysága (1000—1301)	173
Az érett feudalizmus — a vegyesházi királyok kora (1301—1526)	192
A három részre szakadt ország (1526—1686)	210
A kései feudalizmus kora (1686—1790)	237
A feudalizmus válsága és a reformok kora (1790—1848)	256
A nemesség kísérletei az ország sorsának kézbevitelére	256
A napóleoni háborúk időszaka	260
A reformmozgalom kialakulása	261
A nemzetiségi kérdés	268
A forradalom és a szabadságharc (1848—1849)	271
A törvényes forradalom	271
A szabadságharc	275
Az abszolútizmus kora (1849—1867)	278
A Bach-rendszer	278
Az abszolútizmus válsága	281
A kiegyezés létrejötte	282
A dualizmus kora (1867—1918)	286
A polgári állam kiépítése	286
A dualizmus nyugalmi időszaka	289
A rendszer válsága	294
Az első világháború és a Monarchia felbomlása	299
A forradalmak évei (1918—1919)	303
Az őszirózsás polgári forradalom	303
A Magyar Tanácsköztársaság	306
Az ellenforradalom kora (1919—1944)	310
Az ellenforradalom és a fehérterror	310
A konszolidáció évei	313
A jobbratolódás évei	315
A második világháború	318
A régi rend összeomlása	320
A szovjet típusú szocializmus korszaka (1945—1989)	323
Az impériumváltás	323

Az átmenet évei (1945—1948)	326
Az ötvenes évek	331
Az 1956-os forradalom	334
A konszolidáció időszaka (1957—1967)	337
A modernizálódás folyamata (1968—1978)	341
A Kádár-korszak lezárulása (1978—1988)	343
A rendszerváltás (1988—1989)	347
Bibliográfia	350

IV.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZETEK A KEZDETEKTŐL A XVIII. SZÁZAD ELEJÉIG (KŐSZEGHY PÉTER)

Ósköltészet, a honfoglalás kora (IX—X. század)	357
Középkor	361
Árpád-kor (X—XIII. század)	361
Késő középkor	389
Anjou-kor (XIV. század)	389
Zsigmond és Hunyadi kora (XIV—XV. század)	399
A középkor és a reneszánsz határán	408
Mátyás és Jagelló kora (XV—XVI. század)	408
Reneszánsz és barokk, reformáció és ellenreformáció (XVI—XVII. század)	440
Bibliográfia	536

V.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZETEK A XVIII. SZÁZAD ELEJÉTŐL NAPJAINKIG (SZEGEDY-MASZÁK MIHÁLY)

A barokktól a felvilágosodásig (1711—1790)	541
A felvilágosodástól a romantikáig (1790—1849)	569
A romantikától a pozitivizmuson át az avantgarde-ig (1849—1919)	609

Az önkényuralom kora (1849—1867)	609
A dualizmus virágkora (1867—1890)	624
A dualizmus válságától a forradalmakig (1890—1919)	642
„Három Magyarország” kultúrája (1919—1944)	670
Rövid kitekintés a közelmúltra (1945—)	705
Bibliográfia	723

VI.

NÉPRAJZ ÉS FOLKLÓR

(KÓSA LÁSZLÓ—SZEMERKÉNYI ÁGNES)

A magyar népi kultúra történeti rétegei (Kósa László)	729
A paraszttársadalom	733
Folklór (Szemerkényi Ágnes)	745
A mese	745
A monda	750
A ballada	753
A líra	757
Népszokások	763
Hitvilág	767
Életmód (Kósa László)	771
Gazdálkodás	771
Település	776
Építkezés és lakáskultúra	780
Viselet	784
A magyar népi kultúra európai helyzete	791
Bibliográfia	795
Képek jegyzéke	798
Térképek jegyzéke	810